Eduskunnan ammattiosasto ry
Puheenjohtaja Ilkka Talvitie
13.11.2019

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

PNE 2/2019 vp
Puhemiesneuvoston ehdotus laiksi eduskunnan virkamiehistä annetun lain muuttamisesta

Yleistä

Eduskunnan ammattiosasto kiittää mahdollisuudesta lausua eduskunnan virkamiehistä annetun lain muutosehdotuksesta.

Osasto pitää tärkeänä, että nimittämispäätöksistä on jatkossa yleensä mahdollista valittaa Helsingin hallinto-oikeuteen. Myös ehdotetut muutokset 69 §:ään ovat tärkeitä, jotta virkavapautta on oikeus saada myös mahdollisen valituksen käsittelyajaksi.

Perusteltuja ovat mielestämme myös muutosehdotukset, jotka tarkoittavat eroamisikää koskevien säännösten muuttamista vastaamaan valtion virkamieslain säännöksiä. Osasto pitää myös tärkeänä täsmentää nykyistä säännöstä, jonka mukaan henkilö voidaan erityisestä syystä nimittää virkaan ilman julkista hakumenettelyä.

Yksityiskohtaisia huomautuksia

<u>Lakiehdotuksen 7 §:n 4 momentti</u>

Osasto katsoo, että ehdotukseen sisältyvää 7 §:n 4 momenttia olisi vielä syytä täsmentää. Ehdotettu 4 momentin 1 kohta on mielestämme perusteltu, koska se on saman sisältöinen kuin vastaava valtion virkamieslain säännös.

Sen sijaan 4 momentin 2 kohtaa vastaavia säännöksiä ei valtion virkamieslakiin sisälly. Säännösehdotus merkitsisi mielestämme tarpeettoman suuren harkintavallan jättämistä siihen, milloin virkoja voitaisiin täyttää ilman hakumenettelyä. Se voisi johtaa epäyhtenäisiin tulkintoihin ja perusteettomiin eroihin henkilöiden ja henkilöstöryhmien välillä. Esitykseen sisältyvät 4 momentin 2 kohtaa koskevat perustelut ovat mielestämme vaikeasti avautuvat ja puutteelliset eivätkä ne avaa riittävästi sitä, miksi tällainen säännös tarvittaisiin. Osasto katsoo, että 7 §:n 4 momentin 2 kohta olisi perusteltua poistaa.

Siltä varalta, että valiokunta kuitenkin katsoo, että 7 §:n 4 momentin 2 kohdan säännös on perusteltua ottaa lakiin, kiinnitämme huomiota ehdotetun säännöksen ja sen perustelujen välillä olevaan ristiriitaan. Perustelujen mukaan säännöstä sovellettaisiin tilanteissa, joissa henkilö on hoitanut tehtävää vähintään 2 vuotta ja henkilö on nimitetty määräaikaiseen virkaan ainakin yhden kerran avoimen haun kautta. Näistä tarkemmista ehdoista ei itse säännöksessä ole minkäänlaista mainintaa, mikä mahdollistaa säännöksen käyttämisen myös tilanteissa, joita perustelujen mukaan ei ole tarkoitettu. Osasto katsookin, että säännöstä tulee ainakin tarkentaa ottamalla perusteluissa olevat vaatimukset lakiin.

Lakiehdotuksen 49 a §

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 49 a §, jossa säädetään ns. karenssisopimuksesta. Säännöksen perusteluista ei ilmene, onko eduskunnassa käytännössä koskaan esiintynyt tilanteita, joissa ns. karenssisopimukselle olisi voinut olla tarvetta. Perustelujen mukaan olisi kuitenkin mahdollista, että joissain tehtävissä tällainen sopimus voitaisiin nähdä tarpeelliseksi.
Ottaen huomioon perusteluissa mainitut julkisuuslain säännökset virkamiesten salassapitovelvollisuudesta, joka jatkuu myös virkasuhteen jälkeen, osasto ei näe perustelluksi tässä vaiheessa lisätä lakiin karenssisopimusta koskevia säännöksiä. Jos käytännössä jossain vaiheessa huomataan todellista tarvetta tällaiselle sääntelylle, se voidaan lisätä lakiin myöhemmin. Kun tiedetään, millaisiin tilanteisiin säännöksiä tarvitaan, ne pystytään myös muotoilemaan nyt ehdotettua tarkemmin.

Teknisiä huomautuksia

Lakiehdotuksen 63 b §:n 2 momentin 4 kohta

Eduskunnassa ei käsityksemme mukaan ole ”varapuhemiesten erityisavustajan” virkasuhteita, vaan kyseessä lienee ”varapuhemiehen erityisavustajan” virkasuhde.

Lakiehdotuksen 69 §

Pykälän sanamuotojen muutokset ottamalla suoria lainauksia valtion virkamieslaista ovat käsityksemme mukaan ongelmallisia, koska ne tekevät pykälän huomattavasti aiempaa vaikeammin ymmärrettäväksi. Jotta säännökset olisivat selkeitä, olisi hyvä säilyttää eduskunnan virkamieslain nykyisen 69 §:n mukainen logiikka, jonka mukaan säännöksessä käsitellään siirtymistä ” toiseen eduskunnan virkaan” tai ”valtion virkaan”. Sen sijaan ”toiseen valtion virkaan” siirtymisen sääntely eduskunnan virkamieslaissa harhaanjohtavaa ja tarpeetonta, koska yhdestä valtion virasta toiseen valtion virkaan siirtymisestä säädetään valtion virkamieslaissa.
Ehdotettu 3 momentti koskee ilmeisesti tilanteita, joissa eduskunnan virkamies on nimitetty valtion virkaan. Perustelujen mukaan eduskunnan virkamiehen tulee tällöin hakea virkavapautta eduskunnan virasta sille ajalle, kunnes nimityspäätös on saanut lainvoiman. Ottaen huomioon pykälän sanamuodot, jotka viittaavat automaattiseen oikeuteen saada virkavapautta, voisi olla perusteltua, että velvollisuudesta anoa virkavapaata olisi laissa jokin maininta, jos anominen katsotaan tarpeelliseksi.

Voimaantulosäännös

Voimaantulosäännöksen 2 momentin mukaan ennen lain voimaantuloa eroamisiän saavuttaneisiin virkamiehiin sovellettaisiin tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta 69 §:ää. Perusteluista ei ilmene, mihin tällaista säännöstä tarvitaan tai millaisissa tilanteissa 69 §:n säännökset voisivat tulla käytettäviksi eroamisiän saavuttaneiden kohdalla.